

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Изази свакогъ Че-
твртка.

Београдъ 11. Мая.

{ Цѣна в гоишн. 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цв.

СТАРИ И МЛАДИ ЛЮДИ.

Стари люди веле, да млади незнаю ништа, и да їй треба бити, да слушаю старе, а млади опетъ веле, да стари незнаду ништа, и да їй треба сикиромъ у главу, да несметаю младима у њинимъ паметнимъ пословима.

Ове претїи неваляду ни една ни друга, но она за младе іоштъ бы се могла ков како и претрпи, али она за старе башъ никако; а я самъ старъ човекъ, па ми нїе до оваке шале. Зато самъ радъ, да се ми съ младима помиримо, па да нестрепимо ни ми одъ Сикире ни они одъ Батина.

Неспоразумлїиъ е највише узрокъ свима распрама на свету, па тако и овой. Ни овде нема совершено право ни една ни друга страна. Зато треба да се споразумемо, па безпристрастно да признамо сваки своє недостатке, и да уважимо у другима оно што е болъ одъ нашегъ.

Природно е да стари люди знаду више него млади, ербо су више година живили на овомъ свету, и имали више практике него млади, но то само одъ они млади, кои немаю већегъ дара разума одъ њиовогъ, и кои се нису никудъ далъ макли, него гди су и они стари живили, и нису ништа друго видили ни учили него оно што и стари.

Кадъ е пакъ кои млади съ равнимъ даромъ разума оногъ старога, више света прошао и више видіо, и више научіо, онда онъ може више знати него онаї стари, но и то само у ономъ што е учіо и што е по странимъ земляма видіо, ков све старому нїе познато, али у смотренію домашнїга или отечественога знаня, некасе млади съ старимъ неинати, ако нема већи даръ разума одъ њѣга, а то се може препиранїмъ најлакше решити, само ако обе стране буду безъ прирастне, и я бы у овомъ случаю совѣтовао старима, да се ползую наукомъ и способношћу млади, а младима бы совѣтовао, да се ползую практикомъ и искуствомъ стари, а обе стране да буду разложни у избору миѣнїя. Зависили пакъ предметъ препираня одъ среће или слу-

чая, у каквомъ предпрїатію ту совѣтуемъ младима, да послушаю старе, ербо су они сталнїи и ако неучине никакву ползу, то по крайной мѣри негубе ништа одъ оногъ што имаю. На противъ млади, съ своимъ ватренимъ мислима и енергіомъ, могу врло велику ползу учинити, ако имъ срећа или случай буду наклонїни, али могу у противномъ случаю и све упропастити, а нїе совѣстно никадъ, метати сво иманѣ на лутрію за макаръ какву му драго велику добить, ербо е болъ неметати све на лутрію па имати што годъ, него метути све па неимати ништа, ако лутрія неизїе.

Велика е то стваръ и нужно е свакомъ, познати домъ свой и свое отечество, свой народъ и њѣгове обичае и наклоности, и по њима управљатисе, еръ како се почне у којої земљи радити по обичаима странни земля, ков немаю сходства съ нашима, неваля, и неће добро изїи, оћемоли што полезно да уводимо у наше обичае, то треба тако полако и обозрительно да чинимо, да непобудимо противностъ народа или наши домаћи противу себе, макаръ да су наше намѣре за кућу или за отечество Богъ зна како полезне. Ево еданъ примѣръ къ тому: да е калемленѣ богиня или краста врло спасоносна стваръ, то сви знамо, па опетъ се е нашъ народъ у почетку противіо тому, противъ собственогъ свогъ и свое деце благодїянїя. А то е зато, што е народу или нашимъ данашњимъ сваки нови обичай противанъ, а кадъ га познаду да е добаръ, они га онда усвое, и неможешъ после да га раздвоишъ одъ њи.

Богъ недели свима людима еднако даръ разума, него давъ едномъ 25 драма, а другомъ 50 драма, едномъ литру, а другомъ полъ оке, трећемъ три литре, а четвртомъ оку, и тако далъ иде у безкоичностъ, и колико е кому дао, онаї у онолико бива по природи одъ едни разумнїи и паметнїи, а одъ други неразумнїи. После тога долази наука и практика, у којима такођеръ заслужую првенство они, кои су више такове приобрѣли, али при еднакимъ даровима разума сама практика е свагда боля и полезнїя одъ саме науке, а кои има обоє ономе треба

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

рећи ейвала. Наука є то исто што и разговоръ съ лю-
дма, само одъ памтєня зависи, и одъ количества пред-
мета; али практика се оснива на собственимъ дѣлїма,
па є свагда сигурнїя. Еданъ стари државникъ єсть
жива архива нѣговогъ отечества. Ко нїє участвовао
у каквой революціи, онъ неможе нипошто разумети
повнїне о таквой у другой земљи, нїти сравнивати
случаеве и обстоятелства, и отудъ прорицати ис-
ходъ дѣла онако, као онай што є участвовао. Прак-
тика є велико и врло полезно знанїє за свакога; и,
докле неби могао еданъ човекъ великогъ дара разу-
ма дотерати, да живи баремъ хиляду година? али
намъ є Богъ положїо предѣлъ кога неможемо пре-
ћи, и тако съ нама умїре и наша практика, и нау-
ка а другїй на ново почїню и уче, и зато никадъ
ништа совершенно неможе ни быти на свету осїмъ
єдиногъ Бога. Одъ наука є математика найистинї-
тїя, но она є само средство къ другимъ совершен-
ствама, коя люди еданъ одъ другогъ наслѣхую и
продужую, докъ опетъ неизгоре еданпуть алек-
сандриска библиотека, паћеду онда потомцы поче-
ти све на ново, као и наши предцы после нѣногъ
спалєнїя.

Я знамъ даћете ми ви садъ рећи „дошао си
да насъ помиришь па шта си намъ казао?“ и тако
є, я вамъ нїсамъ могао казати рѣшително кои ко-
га треба да слуша и кои є одъ кога паметнїй, но
изъ овогъ што самъ говорїю, видїлисте, да има и
стари люди паметнїй одъ млади, и млади одъ ста-
ри, па ви садъ разсуждавайте и ползуйте се, я
вамъ при оваквомъ станїю ствари у природи, немо-
гу рѣшенїє казати, доста є да оћете право и раз-
ложно и єдни и други, паћетесе помирити; єрь ко-
лико є годъ правила написано у свїма кнїигама ко-
лико їй има на свету, ни єдно се неможе и свуда
одъ слова до слова практицїрати него се мора
прекраяти по обстоятелствама, по духу времена,
и духу народа, и нашегъ домаћегъ живота, па одъ
кудъ я да вамъ кажемъ рѣшително у тому како ће
те чинити. Я, што се мене тїче, глєдаћу да се
сачувамъ одъ сякїре у главу, а мои старцы некъ
се брїну за себе, као и млади за батїне съ коїма
имъ прете.

Я се надамъ да ми моя врста неће за зло при-
мити што ово пишємъ, єрь имаде люди, кои су мла-
ди годинама, а стари разумомъ, а мїслимъ да ми
неће ни млади, замерити єрбо ми се чїни дасамъ
правду казао, а и они ће ду остарити и познати
да є тако, и быћеду онда и они спрама ондашнїх
млади оно, што су садашнїх стари спрама нїх, но
ако се кому противно, учїни и буде имао шта про-
тивъ овогъ примѣчавати, мїлоће ми быти ако ми
се одзове, па да се растолкуємо, може быти да ће
после и резултатъ изїћи, кои бы читателїи жєли-
ли да виде. —

ПУТОВАНЬ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Друго писмо.)

(Продужєнїє.)

Спавали смо тако и люляли се као у колевцы
до дванаєсть сатїй; у то доба ноћи тргнємo се сви
на еданъ велики тресакъ. Кадъ се пробудїмо има-
мо шта видити; буря и то велика буря подїгла се.
Нашъ несрећнїй синьоръ капетанъ повнїче страо-
вито и уплашено, и позове насъ све у помоћъ, да
му помогнємo лєнгере извући да бежїмо у дубїну
съ лаћомъ, єрь є осетїю а и ми смо сви осетїли
гди лаћа често закачує о некакавъ камень. — Ми
сви скочїмо као да ни еданъ нїє ни спавао, али
нїє се могло доћи донде одакле бы се могли лєн-
гери извлачити, єрь є се лаћа тако прекретала та-
мо амо да чїмъ се кои изправи а онъ опетъ по
трбушке на носъ падне, тако да смо морали четво-
роношке пузати, а таласъ є тїмъ вїше заплюски-
вао у лаћу, што є была везана, камень оно кобр-
ляло се по лаћи часъ на єдну часъ на другу стра-
ну, и многїма є ноге изпрїбїяло. Помрчина была
є густа као тесто. Грїлявина и громови спроводи-
ли су нашу вїку на лаћи, по гди коя муња сїне,
и после себе о стави намъ їопїть већїй страї и мракъ,
єрь текъ кадъ сїне муња видїмо какви се страшнї
таласи подїжу, и на нашу лаћу удараю. Кадъ из-
вучемо лєнгере, а ветаръ насъ дочєпа, и наша ла-
ћа полєти као перо. Ми се предамо судбїни, и
свакїй шчєпа за какавъ конопаць или за греду па
прїлєгне узъ лаћу, єрь другчїє све бы насъ ветаръ
и таласъ у море смлавїю, као и моє две бутєлѣ
млека. Ахъ моє две бутєлѣ млека, никадъ васъ не-
могу заборавити. — Мени се чїнило да смо са сва-
кимъ таласомъ по читаву мїлю лєтили; а нїкога
нема на корману, єрь лаћаръ имао є дуго посла и
мукє докъ є до нѣга дошао. Шлама кадъ кадъ изъ
помрчїне звао ме є и вїко: србїно на мою душу
зло, ми ћемо се подавити. Одъ некудъ є и плачь
допїрао до мои ушїю, али я нїсамъ имао кадъ слу-
шати, я се нїсамъ уплашїю, премда самъ прилично
дрїтао, вальда одъ зимє. Таласи на сусретъ тако су
яко ударали у лаћу да се чїнило да о какву сте-
ну или о обалу луна. При той опаснїсти и страу
чуємъ їоште гди лаћаръ псує и проклинѣ свогъ
Ерїста; измећъ осталогъ каже му: сбогъ твогъ не-
бреженїя да оволики люди садъ пропадну. Фала
лепо помїслимъ я у себи, и скинемъ мой горнїи
капутъ, и сваки самъ часъ стрєпїю кадъ ће наша
лаћа почети тонути, и вїкнемъ Шлами да се пре-
прави за пљиванѣ; но фала Богу до тога нїє дош-
ло. Али при свакомъ сєванїю мунѣ видїю самъ сву-
да отворєнъ гробъ, и ко нїє видїю морску ноћъ, и
морскє густє и црнє облакє кадъ и муња тамо амо
прєсєчє и пенуће се морскє таласє осветлї, тай

незна шта е то стра. — Грмљавина, мунѣ, пуданѣ, плачь, вика, псовка, лупа камена, и шкрипа лађе и катарке, све е то было смешано. На еданѣ путѣ при севано мунѣ видимо пред нама едну велику трговачку лађу, и одма затимъ чуемо и на нѣой вику, и они примѣте да насѣ ветарѣ гоня, и боеѣя се да неударя наша лађа о нѣову лађу, избаце два топа и изнесу еданѣ великій фенѣрѣ, ми се обрадуемо кадѣ видимо да има близу јошѣ каква лађа и людѣй, кои сѣ нама заедно боре се противу морскогѣ надмоѣя. Нашѣ лађарѣ одма баца обадва лангера и лађа се зауставя. Найвеѣий стра траяо е по сата, я незнамѣ за то време опасности шта самѣ мыслио, ништа ми нѣ жалѣе было, него овако неславно умрети, и на край европе кости оставити, и ово е првѣй случай гди самѣ се за мой животѣ у-плашио и готово почео очаявати. О, ко жали за овѣмѣ животомѣ, тай незна шта е овай светѣ, а ко нежали за овѣмѣ животомѣ ни тай такоѣрѣ незна шта е овай светѣ.

Ветарѣ се неутѣша но ми се мало утишамо, ерѣ лађа была е мало мирнѣя, и опасность престане, и найвише слободила насѣ е ближоѣа оне лађе, кою смо свакиѣ часѣ при севано мунѣ виђали, коя е се часѣ на едну часѣ на другу страну са своимѣ високимѣ катаркама кланяла. Я задремамѣ и заспимѣ на споду лађе, но и усну држао самѣ се чврсто за ужета; но кадѣ се пробудимѣ а оно свануло, и учини ми се као да самѣ се у другомѣ свету пробудѣо. Небо е было са свѣмѣ ведро, и сунце се мало по мало окупано изѣ мора рађа, и еданѣ единый погледѣ на овакавѣ сяянѣ излазака сунца кадарѣ е савѣ стра и слутнио отерати, и сву претрпѣну опасность заборавити. Сви на ново оживимо. Море е было са свѣмѣ мртво и стидило се ноћанѣмѣ лупе и уке. Мы нисмо тако далеко одѣ обале бачени были, као што самѣ я мыслио. Синѣорѣ капетанѣ почне платна ширити и опетѣ свою песму: „Морскѣй Боже, страшный Боже.“ Певати; и я тек онда видимѣ да е та нѣгова песма истинита. У томѣ и Шлама устане и почне трляти очи и гледати око себе да нађе оне две бутель млека, коѣ самѣ я веђѣ тражио и уверѣо се да и е таласѣ сплавѣо. Но мы смо были задовольни сѣ томѣ маломѣ жертвомѣ. Сви смо се окренули излазку сунца, и тако су жельно очи наше у нѣга упрле, као да га првѣй путѣ садѣ гледаю.

Лађа пође. Сунце е греяло, и мы смо се веселили, и еданѣ другомѣ приповедали шта е ко радѣо за време найвеѣе опасности, единый онаѣ Полякѣ што е читаву ноћѣ на едномѣ истомѣ месту лежао и ћутѣо, и смеѣо се и пркосѣо смрти. Мы смо се сушили прама сунцу, и весело далѣ пловили, и тек око подне стигнемо у Пудбусѣ. Опростимо се сѣ лађаромѣ, и одма одемо у башту у шуми гди е музика свирала, и гди су уређена врло лепо морска купатила. Пошто смо се ту мало

наодали одемо у варошѣ, коя лежи на едномѣ бре-гу. Пудбусѣ ми се врло допао. Овако веселу и лепу варошицу нигди ни самѣ јошѣ видѣо, са свакогѣ края готово види се море. Ово бы се могло назвати варошѣ задовольны, сређны и веселы людѣй, кои су се сложили и овде населили, да уживаю овай светѣ. Нема више одѣ сто мали на едну форму озидани кућа, у коима живи до две иляде людѣй, али сви су готово они люди коима е цѣлѣ само нѣовѣ животѣ и уживанѣ. Куће готово све су по шуми разсѣяне, и тако све то више лачна едну башту него на какву варошѣ. Овде обично седи князѣ одѣ Ригена, ерѣ е овай островѣ княжество коѣ прайскоѣ припада. Онѣ има свой леѣ дворачѣ и зверинякѣ у средѣ места. У нѣговомѣ музеуму видили смо врло много славенски древностѣй, као: оружѣ старо, накѣте войника, судове, каменѣ на комѣ су жертве приносили, и све проче, о коима кадѣ бы ти по наособце говорѣо тешко бы ти было читати, а камоли мени писати. Мы то вече одемо јошѣ у театорѣ, али неостанемо до края, ерѣ были смо уморни, а и после берлински представляя слабо намѣ се допало. Кадѣ дођемо у гостионѣцу нађемо два берлинска ѣака од онѣ што су заедно сѣ нама до Штетина дошли и отишли у Свинемѣнде, они су были веђѣ савѣ островѣ обили; мы смо нѣима приповедали нашу патню и стра, а они су намѣ приповедали како су путовали, и мы побележимо све болѣ гостилице, путѣ, и мѣста, кудѣ су они про-шли, и сѣ коима су были задовольни, и они су се врло каляли што су ишли у Менхгутѣ, ерѣ ништа друго нису видили него камениту пустыню и брда. И мы изоставимо тай горнѣ предѣлѣ, и побележимо то исто вече на нашемѣ земљовѣиду кудѣ ѣемо проћи, гди ѣемо ручати и ноћити за време целогѣ путованя, али редко смо се тога после држали. После вечере дугосмо се разговарали потомѣ отишли смо да спавамо. И одма е свакиѣ заспао и спавао као закланѣ.

(Продуженѣ слѣдѣуѣ.)

АРИСТОКРАТЪ И КОМУНИСТА.

Предсѣдатель: Шта ви мислите господине како бы се сиротинѣ помогло?

Аристократѣ. То е найлакше, треба све сиромаше потући. (Онда неће имати ко богате слушати, па ѣеду га све сами морати радити).

Предсѣд: (другомѣ.) А како ви о томѣ мислите?

Комуниста: И я велимѣ да е то нѣйлакше; треба све богате поубѣяти, па онда ѣе нѣовѣ новцы остати сиромасима, и тако онда неће бити сиротинѣ. (Онда ѣеду бити сви сиромаси).

РЕДКОСТЬ.

У Индіи *стакло*, у Египту *снегъ*, у Норвегіи *вино*, у Мауританіи *бело лице*, у Италиі *плава коса*, у Немачкой *Елвфанги*, у Америки *пси*, у Хини *конги*, а кодъ дворова и велике госпode *истина* е редка.

ИЗБАВИТЕЛЬ.

Еданъ шваба штрангаръ, проговори едномъ капетану: „заръ ме више непознаете, господине Штрассеръ — ваша е милость мени некадъ животь спасла!“ — „Я тебя?“ — „Да богме, я самъ быо войникъ у вашей роты, и кадъ сте вы у битки кодъ Н. нагли бегати, я самъ быо првый, кои самъ вашимъ примѣру слѣдовао, и тако самъ се спасао.“

Д. Ав.

ДОМАШЕ НОВОСТИ.

— 3. т. м. Друштво Србске Словесности држало е свое редовно засѣданіе, у комъ е прочитано писмо члена Г. П. Тирола у смотренію книжевны предмета, и писмо корешпонд. члена Г. Тим. Илића съ прилогомъ „уводъ у рачуницу.“ Предложію е Г. Я. Шафарикъ земљовидъ окружіа пожарвачкогъ кои е Г. Др. Медовић израдио, и кои е земљовидъ у свимъ своимъ частима и у свакомъ обзиру найточнѣе израженъ, съ тымъ да ће истый господинъ и описаніе поменутогъ окружіа послати, да друштво обоє, ако одобри, печата, и наупотребленіе публикуму преда: Рѣшено е да се и описаніе окружіа набави, и да обадвоє одређени зато членови друштва прегледаю, и у првомъ идућемъ засѣданію друштву свое извѣстіе и мнѣніе предаду, и онда ће се о печатанію рѣшити. Међу тымъ да се Г. Дру Медовићу на томъ великомъ труду одъ стране друштва благодари. Г. Д. Аврамовићъ поклоніо е друштву свою книгу: србске древности у святой гори. Г. Шаф. поклоніо е еданъ бакарный новаць. — Госп. Стеванъ Јозипъ Веселићъ поклоніо е за србски музеумъ 13. комада различны стари новаца.

— У засѣданію школске комисіе 6. т. м. држаномъ, спровело е Попеч. Просвештенія I. часть Финансіе израђену Г. К. Цукићемъ проф. државне економіе, съ тымъ да ће и друга часть за кратко време бити готова, како бы се до 15. Септ. обе части прегледале и за употребленіе ѣака печатале. Предато е подкомисіи да се прегледа. — Затымъ разговарало се дуго о називословнымъ речима србске граматике.

— Совѣтъ е рѣшио, и Князь е одобрио да се на место доякошнѣи кайка кои између Београда, Земунa и Панчева возе, еданъ малый паробродъ набави, кои ће брже и уреднѣе ићи, тай ће се паро-

бродъ купити на акціе, и тога ради већъ е наложено правит. банкеру Гос. Кумануди да ту бригу на себе узме, и да се цена акціа опредѣли и купи, и да се паробродъ одма набави.

— У неделю 7. Мая была е свадба Госп. Милана А. Симића едного одъ наибольшіи помоћника и пріятеля овога листа. Веселъ было е у пуномъ смыслу речи лепо и весело, на комъ су осимъ србске госпode и грађана и Князь са св. Княгиньомъ, и Конзули и Паша присуствовали. И то е свакомъ было мило видити да е све постаромъ србскомъ обичаю ишло.

— Овы е дана добовало овде да сви аустрійски шестацы кои су до садъ ишли по 50. пара, да се одъ садъ непримаю скупль одъ гроша. (Невреде ни толико).

— Данась е велика воєна маневра съ пальбомъ на топчидерскомъ брду.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Са стране нема ништа новогъ што бы е могло назвати политическомъ важностѣу. Свакъ чека да види шта ће у Паризу бити. Правительство французско садъ е у найвећемъ страу, еръ види да се све спрема да нѣгову пропасть ускори. Генераль Шангарніе издао е іошть яко еданъ прогласъ кои прети с' найвећомъ казню онима солдатама кои неузхтеду на побунный народъ пуцати. Луи Бунапарта отишао е у Фонтенебло. Полиція дала е изъ два сокака сву калдру извадити и продати, а на мѣсто каменя шлюнакъ е насуть. Но на то су радни дали протестацію и викали: „заръ наше последнѣ оружѣ и обрану оће да намъ одузму, с' чимъ ћемо се ми противу наймлѣни боіонета бранити, одъ чега ћемо мы барикаде правити?“ Шта више 5. хиляда безпослены Енглеза дошло е преко Хавра изъ Лондона у Паризъ, ни зашто друго него да присуствую и да гледи комешанъ и буну у Паризу.

Будући да се Шумадинке првы петъ бровва кои е мањ печатано сасвымъ разнело, тако да намъ ни еданъ брой ніе сувише остао, и да смо на честа потраживаня были принуђени у № 6. объявити, да више нема одъ првы петъ бровва, сбогъ чега многи нису се хтели пренумерирати, еръ е свакій радъ быо све бровве имати; зато смо овы дана сви петъ првы бровва у кратко као допуненъ у две Шумадинке све што е важнѣе препечатали, и можемо садъ свакоме колико годъ ко оће с' тымъ допуненъмъ и далъ са свыма броввима служити. Цена остае иста. Ко дакле жели имати све доякошнѣи и будуће до Петровадне бровве, нека намъ напредъ пошль по пошти 4. цванцька и одма ће и добити. Они пакъ кои су само одъ № 5. добили, примиће ово допуненъ препечатано у два броя одма бадава.